

HØRINGSINNSPILL - STRATEGI FOR FORVALTNING AV HJORTEVILT

Innledning

Mattilsynet viser til høring av hjorteviltstrategi, deres sak 24/83140.

Høringsinnspill

Vi sendte i juni 2025 inn innspill til forslaget til tiltaksplaner for villrein i Knutshø, Snøhetta og Rondane villreinområder i juni 2025. Mange av vurderingene våre der om dyrehelse og dyrevelferd var generelle, og gjelder også for høringen av hjorteviltstrategi. Vi har også sendt innspill til tiltaksplanene for Hardangervidda og Setesdal.

Generelt

Dyrevelferdsloven og matloven gjelder ville og tamme dyr

Vi vil understreke at tiltak generelt i naturen også kan påvirke dyrevelferden og dyrehelsen til ville dyr, både bestander og enkeltdyr. Tiltak i naturen må utføres i samsvar med dyrevelferdsloven og med dyrehelseregelverket. Det er Mattilsynet som forvalter dette regelverket.

Status og tiltak med hensyn på dyrevelferd hos ville dyr er beskrevet i Stortingsmelding 8 (2024-2025), pkt. 3.1.3, 6.7.1, 7.5.4, 8.5.1 og vedlegg 1, og St. meld.nr 12 (2002-2003).

God dyrevelferd, inkludert dyrehelse, bør inngå i strategiens visjon Robuste bestander i en natur i endring. Bestandene av hjortevilt bør også være bærekraftige.

Siden vi påviste skrantesjuka i Norge i 2016, har vi hatt en nasjonal strategi om å «begrense, og om mulig, utrydde klassisk skrantesjuka i Norge». Det er brukt mye ressurser på overvåkning siden den gang. Kartleggingsprogrammet gir kunnskap om geografisk utbredelse av sykdommen og de ulike «typene» skrantesjuka, atypisk og klassisk skrantesjuka. Dette er nødvendig for å kunne iverksette gode forvaltningsmessige tiltak. Når det gjelder hjortevilt, er det i stor grad jegerne som i all hovedsak tar ut og sender inn prøver i forbindelse med jakt. Av hensyn til arbeidet med skrantesjuka, er det derfor viktig å opprettholde jakta på nødvendig nivå.

Vi forutsetter at hjorteviltstrategien ikke legger opp til forvaltning som vil få negative konsekvenser med tanke på skrantesjukereguleringen.

Det følgende er overordnede kommentarer til spesifikke punkter i høringen

Side 9: Blanding av gener.

Mattilsynet har ansvar for håndtering av utbrudd av alvorlig sykdom hos hjortevilt. Ved sykdomshåndtering er det generelt ikke ønskelig å blande dyr fra ulike populasjoner på grunn av indirekte og direkte spredning av smittestoffer via dyr. Dette prinsippet er svært viktig når det for eksempel gjelder skrantesjukehandlingen. Vi prøver å holde villrein fra ulike områder atskilt, blant annet ved hjelp av sperregjerder eller å holde veier vinteråpne. Dette hensynet går foran ønsket om genmangfold i et alvorlig sykdomsutbrudd.

Side 10: Beholde store, gamle hanndyr.

Når det gjelder håndteringen av klassisk skrantesjuka hos villrein, er det vist at gamle dyr, og spesielt hanndyr, har en høyere risiko for å få smitte enn yngre dyr og hunndyr. Dette betyr at vi hele tiden har argumentert for at eldre hanndyr skal prioriteres i jaktuttaket når det gjelder villrein.

I forbindelse med skrantesjukaforvaltningen, er det flere ganger vært diskusjoner om hvor viktig eldre hanndyr er i en villreinflokk. Det er tydelig flere meninger her, og vi stiller spørsmål ved om viktigheten av eldre bukker er begrunnet i vitenskap eller om det er en mer ”opplest og vedtatt sannhet”.

Side 12: Pkt. 1.2. om kommunikasjon og forventning til kommuner.

Der forventningsbrev til kommuner inneholder sykdomsrelaterte saker, bør Mattilsynet trekkes inn. Dette er i dag aktuelt for håndtering av skrantesjuka hvor vi, sammen med Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet sender ut brev.

Side 12: Pkt. 1.3.(3) om andre tiltak enn jakt for å redusere bestandene.

Mattilsynet vil påpeke at det å redusere hjorteviltbestander kan være svært viktig tiltak i forbindelse med bekjempelse av dyresykdommer.

Til opplysning kan vi legge til at villreinstammen Nordfjella sone 1 for å bekjempe skrantesjuka ble utført med hjemmel i Matloven.

Side 13: Kommunene har plikt til ettersøk.

Kommunene og kommunalt ettersøkspersonell har plikt til å varsle Mattilsynet ved mistanke om alvorlige dyresykdommer. De er også pliktige til å varsle Mattilsynet om fallvilt av hjortedyr over ett år.

Side 15: Arealbrukskonflikter, pkt. 2.2 Redusere viltpåkjørsler og lidelser for hjorteviltet

Mattilsynet er tilsynsmyndighet når det gjelder dyrevelferd og har dermed en rolle for å redusere viltpåkjørsler og lidelser for hjortevilt, bl. annet veilede om dyrevelferdlovens bestemmelser om dette. Mattilsynet var for flere år siden med i et samarbeid mellom berørte parter for å opprette et felles møtepunkt.

Side 16 - 18: Kap. 3 Vilthelse

Som nevnt er det Mattilsynet som i utgangspunktet har forvaltningsansvaret for helse og velferd hos ville dyr. God helse er grunnlag for god dyrevelferd, og omvendt.

Det er flere sykdommer som overføres mellom ville og holdte dyr, og også mellom dyr og mennesker. Det er viktig at Mattilsynet inkluderes når det er snakk om alvorlige dyresykdommer, og spesielt når sykdommer overføres mellom dyr og mennesker eller mellom ville dyr og husdyr, omtales.

Når det gjelder overvåking av sykdom hos ville dyr, kan også Mattilsynet være involvert. Mattilsynets overvåking av skrantesjuka inkluderer ville dyr. Siden 2016 er det tatt nesten 196.000 prøver fra villrein og holdte dyr.

Når det gjelder Fokusområde 3.4, er overskriften Dyrevelferd og helsetilstand litt misvisende. I utgangspunktet er det naturlig at Mattilsynet er delansvarlig når det gjelder dyrevelferd og helsetilstand. Beskrivelsen i tiltakskolonnen handler mest om biologi.

Side 19: Kap. 4 Fremtidens jaktutøvelse, pkt. 4.2 Samfunnsaksept

Videreutvikle jegerprøveutdanningen herunder skyteprøven for å redusere skadeskyting og optimalisere avlivingen: Skadeskyting av hjortevilt skjer under jakt. Kunnskap om omfanget og alvorlighetsgraden av skadeskyting hos hjortevilt er relativt mangelfullt. Gitt det store antallet hjortevilt som felles hvert år, har skadeskyting potensielt mye å si for dyrevelferden ved utøvelsen av jakten. I den sammenheng bør det vurderes om

skyteprøven for storviltjakt bør optimaliseres med hensyn til avlivingseffekt. Erfaringsmessig reduserer hjerteskudd tiden til påskutt dyr dør ved avblødning. Ved (dårlige/høye) lungeskudd kan dyr kan leve og løpe langt før det dør.

Med hilsen

Anne Marie Jahr
seksjonssjef
Mattilsynet, Hovedkontoret, seksjon dyrehelse

Dette dokumentet er elektronisk signert.